

Konwencja o ochronie
gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk

Rekomendacja nr 188 (2016) Stałego Komitetu z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie żeglarstwa rekreacyjnego i inwazyjnych gatunków obcych

Stały Komitet Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, działając zgodnie z postanowieniami art. 14 Konwencji,

Uwzględniając, że głównym celem Konwencji jest zapewnienie ochrony gatunkom dzikiej flory i fauny poprzez poświęcenie szczególnej uwagi gatunkom, w tym gatunkom wędrownym, którym grozi wyginięcie oraz gatunkom wrażliwym;

Powołując się na art. 11(2.b) Konwencji, zgodnie z którym każda z Umawiających się Stron podejmuje się ściśle kontrolować wprowadzanie gatunków obcych;

Powołując się na swoją Rekomendację nr 41 (1993) w sprawie ochrony ryb słodkowodnych;

Powołując się na swoją Rekomendację nr 99 (2003) w sprawie Europejskiej strategii dotyczącej inwazyjnych gatunków obcych;

Powołując się na swoją Rekomendację nr 150 (2010) w sprawie Europejskiej karty rekreacyjnego łowienia ryb i różnorodności biologicznej;

Powołując się na swoją Rekomendację nr 170 (2014) w sprawie Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie rekreacyjnego łowienia ryb i inwazyjnych gatunków obcych;

Powołując się na Decyzję VI/23 z 6. Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej w sprawie gatunków obcych zagrażających ekosystemom, siedliskom lub gatunkom oraz definicje używane w tym tekście;

Powołując się na 10. Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej, na której przyjęto Plan strategiczny na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011-2020 obejmujący 20 celów z Aichi na 2020 r., w szczególności cel 9 poświęcony inwazyjnym gatunkom obcym: „Do 2020 r. inwazyjne gatunki obce i ich drogi rozprzestrzeniania się zostaną zidentyfikowane i zostaną nadane im priorytety, gatunki priorytetowe będą kontrolowane lub usunięte, drogi rozprzestrzeniania będą zarządzane, tak aby zapobiec wprowadzaniu i aklimatyzacji nowych inwazyjnych gatunków obcych”;

Przyjmując z zadowoleniem Unijną strategię ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r. zatwierdzoną przez Radę Unii Europejskiej w czerwcu 2011 r., a w szczególności określony w niej cel 5, w ramach którego wzywa się państwa członkowskie do walki z inwazyjnymi gatunkami obcymi, aby do 2020 r. inwazyjne gatunki obce i ich drogi rozprzestrzeniania się zostały zidentyfikowane i zostały nadane im priorytety, aby gatunki priorytetowe były kontrolowane lub usunięte, aby drogi rozprzestrzeniania były zarządzane, tak aby zapobiec wprowadzaniu i aklimatyzacji nowych inwazyjnych gatunków obcych;

Przyjmując z zadowoleniem rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych i zarządzania nimi;

Zauważając potrzebę współpracy ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w działalność związaną z żeglarstwem rekreacyjnym w zakresie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych na terytorium strony Konwencji i zarządzania nimi;

Odwołując się do Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie żeglarstwa rekreacyjnego i inwazyjnych gatunków obcych [dokument T-PVS/Plik (2016) 13],

Umawiającym się Stronom zaleca:

1. Uwzględnienie powyższego Europejskiego kodeksu postępowania przy sporządzaniu podobnych kodeksów – lub tam, gdzie ma to zastosowanie – sporządzenie krajowych kodeksów postępowania w zakresie żeglarstwa rekreacyjnego i inwazyjnych gatunków obcych,
2. Odpowiednią współpracę z podmiotami zaangażowanymi w działalność związaną z żeglarstwem rekreacyjnym w zakresie wdrażania i pomocy w rozpowszechnianiu dobrych praktyk i kodeksów postępowania w celu zapobiegania wprowadzaniu, uwalnianiu i rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych i zarządzania nimi,
3. Informowanie Stałego Komitetu o środkach podejmowanych w celu wdrożenia niniejszej rekomendacji;

Zachęca Państwa-Observatorów do uwzględnienia niniejszej rekomendacji i jej odpowiedniego wdrożenia.

Załącznik I do Rekomendacji nr 188 (2016) Stałego Komitetu z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie żeglarstwa rekreacyjnego i inwazyjnych gatunków obcych

KODEKS POSTĘPOWANIA

Odbiorcy i cele

Niniejszy Kodeks postępowania zapewnia dobrowolne wskazówki skierowane do wszystkich osób, które są związane z żeglarstwem rekreacyjnym, tj. pojedynczych żeglarzy, klubów lub ośrodków szkoleniowych, władz żeglarstwa rekreacyjnego lub osób, które są zaangażowane zawodowo w żeglarstwo rekreacyjne, jak na przykład osoby czarterujące łodzie lub prowadzące przystanie. Niniejszy Kodeks ma zastosowanie do zarządów gospodarki wodnej i innych organów zaangażowanych w zarządzanie portami i drogami wodnymi. Jest on przeznaczony także dla państw członkowskich i ich agencji, które mogą regulować żeglarstwo rekreacyjne. Niniejszy Kodeks jednak stanowi wyłącznie dokument dobrowolny, nie zaś prawnie wiążący instrument, a jego celem nie jest posłużenie za podstawę przyszłego prawodawstwa. Jego celem jest zachowanie zgodności z innymi krajowymi i międzynarodowymi inicjatywami w zakresie żeglarstwa rekreacyjnego i inwazyjnych gatunków obcych, takimi jak „Wskazówki dla rekreacyjnych jednostek pływających w zakresie minimalizowania przemieszczania inwazyjnych gatunków wodnych jako zanieczyszczeń biologicznych (zanieczyszczeń kadłuba)” Międzynarodowej Organizacji Morskiej (Międzynarodowa Organizacja Morska, 2012 – por. załącznik 1). Uwzględniono w nim te zalecenia, w szczególności dotyczące stosowania środków przeciwporostowych, a następnie uzupełniono wytyczne Międzynarodowej Organizacji Morskiej o dalsze szczegółowe zalecenia dotyczące mniejszych jednostek pływających, w szczególności używanych głównie na wodach słodkich.

Kodeks postępowania oparto na doświadczeniach zdobytych przez Królewski Związek Żeglarski (Królewski Związek Żeglarski, 2015) oraz w ramach programu „Zielone środowisko wodne” – projektu partnerskiego Królewskiego Związku Żeglarskiego i organizacji *British Marine (TGB, 2015)*. Dochodzi do tego podejście bezpieczeństwa biologicznego przyjęte w Zjednoczonym Królestwie, w ramach którego używa się protokołów dotyczących stosowania zasad „Sprawdź, umyj, wysusz” (Brytyjski Sekretariat ds. Gatunków Obcych, 2015) opracowanych przez Brytyjski Sekretariat ds. Gatunków Obcych we współpracy z innymi departamentami rządowymi Zjednoczonego Królestwa oraz zainteresowanymi stronami. Wiele wskazówek uwzględnionych w tych inicjatywach jest przytaczanych w niniejszym dokumencie dosłownie lub jest dostosowywanych, aby podkreślić kwestie związane z inwazyjnymi gatunkami obcymi i żeglarstwem rekreacyjnym.

Świadomość, edukacja, badania, szkolenia i monitoring

Sektor żeglarstwa rekreacyjnego powinien:

- Wspierać podnoszenie świadomości na temat Kodeksu, aby zachęcać do prowadzenia odpowiedzialnego żeglarstwa rekreacyjnego poprzez ukierunkowane kampanie informacyjne, edukację i szkolenia w obrębie sektora. Szczególny nacisk należy położyć na bezpieczeństwo biologiczne, promowanie i rozpowszechnianie przesłania, wdrażanie podstawowych środków bezpieczeństwa biologicznego, zachęcanie wszystkich do podejmowania wszelkich możliwych kroków, w szczególności do sprawdzania sprzętu i jego oczyszczenia. Działania nie powinny ograniczać się tylko do miejsc, w których inwazyjne gatunki obce stanowią problem, środki powinni wdrażać wszyscy, wszędzie, zawsze.
- Wspierać badania nad opracowaniem skutecznych i praktycznych metod oraz narzędzi na rzecz bezpieczeństwa biologicznego sektora żeglarstwa rekreacyjnego. Współpracować z właściwymi ekspertami przy opracowywaniu programów podnoszących świadomość, budujących zaangażowanie, programów szkoleniowych i edukacyjnych, których celem jest przekazywanie informacji osobom związanym z żeglarstwem rekreacyjnym na temat inwazyjnych gatunków obcych.
- Zapewniać, aby w stosownych przypadkach agencje i organy rządowe angażowały się wraz z żeglarzami rekreacyjnymi w programy zapobiegania, wczesnego wykrywania, usuwania lub zarządzania danymi inwazyjnymi gatunkami obcymi na wodach używanych przez sektor.

- We współpracy z agencjami rządowymi i stowarzyszeniami żeglarstwa rekreacyjnego, monitorować stosowanie i wdrażanie Kodeksu postępowania i jego wpływ na żeglarstwo rekreacyjne wśród państw członkowskich.
- W stosownych przypadkach należy przeprowadzić okresowy przegląd wpływu niniejszego Kodeksu postępowania na żeglarstwo rekreacyjne, z uwzględnieniem zmian zachodzących w odniesieniu do inwazyjnych gatunków obcych. Stan wiedzy ulega ciągłej poprawie, dlatego też w przyszłych wersjach należy w miarę możliwości wspierać i uwzględniać nowe, praktyczne i skuteczne techniki na rzecz bezpieczeństwa biologicznego opracowane we współpracy z sektorem żeglarstwa rekreacyjnego.

Bezpieczeństwo biologiczne żeglarstwa rekreacyjnego

Odpowiedni system powłok przeciwporostowych oraz właściwa konserwacja to najlepsze sposoby zapobiegania gromadzeniu się zanieczyszczeń biologicznych, a tym samym minimalizowania ryzyka introdukcji wodnych inwazyjnych gatunków obcych i ich rozprzestrzeniania się. Jednak takie podejście może nie być odpowiednie w przypadku małych jednostek pływających, które przewożone są na przyczepach, w szczególności używanych głównie na wodach słodkich.

Sprawdź, oczyść, wysusz

Po odkryciu pontokaspijskiego gatunku kielży, *Dikerogammarus villosus*, w publicznym zbiorniku wodnym w Grafham Water w Anglii w 2010 r. departamenty i agencje rządowe Zjednoczonego Królestwa wraz z pozarządowymi organizacjami środowiskowymi i przedstawicielami wszystkich użytkowników wód w Zjednoczonym Królestwie przyjęły podobne praktyki do tych wprowadzonych w Nowej Zelandii. Kampania ta okazała się skuteczna w ograniczaniu występowania *Dikerogammarus villosus* do określonej liczby akwenów. Dlatego też w niniejszym raporcie zaleca się w odpowiednich przypadkach przyjęcie tej dobrej praktyki za normę przy kontroli bezpieczeństwa biologicznego żeglarstwa rekreacyjnego i innych użytkowników wód w Europie. Jest to zgodne z ostatnio opracowanym Kodeksem postępowania w zakresie rekreacyjnego łowienia ryb i inwazyjnych gatunków obcych (Owen, 2013). W niektórych miejscach w Europie koncepcja ta będzie stanowiła nowość, jednak opiera się ona na praktykach stosowanych w Australii, Nowej Zelandii i niedawno również w Zjednoczonym Królestwie w związku z niedawnym odkryciem gatunku pontokaspijskiego w tym kraju.

Nadrzędna zasada mówi, że lepiej zapobiegać niż leczyć, a kluczem do sukcesu tego podejścia są zasady odnoszące się do świadomości, edukacji i szkolenia, o których mowa powyżej, a także uznaje się, że poprzez kontakt z wodą za pośrednictwem sprzętu lub odzieży żeglarze rekreacyjni mogą przypadkowo stać się wektorem wodnych inwazyjnych gatunków obcych. Sprzęt ten obejmuje łodzie, kotwice, przyczepy, boje i silniki. Dalsze informacje na temat zasad „Sprawdź, oczyść, wysusz” dla wędkarzy (w tym wędkarzy prowadzących połowy z łodzi rekreacyjnych) znajdują się w Kodeksie postępowania w zakresie rekreacyjnego łowienia ryb i inwazyjnych gatunków obcych (Owen, 2013). W ramach kampanii w 2011 r. zapoczątkowano inicjatywę publiczną dla wszystkich użytkowników wód, której celem jest promowanie stosowania zasad „Sprawdź, oczyść, wysusz” (Anderson, 2015). Protokół ten oparto na udziale społeczeństwa, edukacji, podnoszeniu świadomości i szkoleniu, aby zapewnić przestrzeganie tych procedur, tj.:

Sprawdź

Sprawdź, czy na łodziach, sprzęcie i odzieży nie znajdują się żywe rośliny i zwierzęta. Należy zwrócić szczególną uwagę na wilgotne lub trudne do sprawdzenia obszary.

Oczyść

Raz w roku oczyść i umyj dokładnie cały sprzęt słodką wodą oraz nałóż na łódź powłokę przeciwporostową. Usuń widoczne zanieczyszczenia i wyrzuć je do kosza, nie wrzucaj ich z powrotem do wody.

Wysusz

Po wyciągnięciu łodzi, przyczepy, bajbota, skutera wodnego lub łodzi hybrydowej usuń – przed opuszczeniem akwenu – wodę z każdej jej części oraz z całego sprzętu, w którym może się ona znajdować, w tym wodę, która zbiera się w zęzach. Odzież i sprzęt należy dokładnie wysuszyć możliwie najwcześniej przed użyciem jej w innym miejscu.

Użycie gorącej wody może stanowić prostą, szybką i skuteczną metodę czyszczenia sprzętu (Anderson, 2015). Zanurzenie sprzętu na około 15 minut w wodzie o temperaturze około 45°C może stanowić skuteczną metodę zabicia wielu znaczących wodnych inwazyjnych gatunków obcych. Technika ta jest przydatna dla uczestników, którym zdarza się czyścić sprzęt, taki jak odzież neoprenowa, po powrocie do domu, jednak nie jest ona praktyczna przy czyszczeniu dużego sprzętu, takiego jak łódzie. Skuteczną metodą czyszczenia kadłubów łodzi mogą być również myjki ciśnieniowe na gorącą wodę, jeśli dostęp do niej w obrębie akwenu jest zapewniony. Nie zaleca się stosowania środków chemicznych, ponieważ nie wszystkie gatunki mogą być podatne na dany produkt.

W ośrodkach żeglarstwa należy wprowadzić odpowiednie oznaczenia lub wskazówki, a w szczególności – w obszarach, w których wykryto wodne inwazyjne gatunki obce – środki właściwe dla danego obszaru, które uświadomią wszystkim żeglarzom ryzyko związane z tymi gatunkami i które wskażą sposoby i powody zapobiegania ich rozprzestrzenianiu się. Wykazanie, że wodne inwazyjne gatunki obce mogą uszkodzić sprzęt do żeglarstwa, wpływają na nawigację, podnoszą koszty utrzymania, blokują systemy uzdatniania wody, szkodzą rodzimym siedliskom oraz wpływają na walory rekreacyjne zbiorników wodnych może stanowić bodziec dla uczestników do podjęcia działań. W stosownych przypadkach należy ograniczyć punkty wodowania i wyciągania łodzi, najlepiej do jednego miejsca lub punktu, aby umożliwić łatwy dostęp do sprzętu służącego zapewnieniu bezpieczeństwa biologicznego i jego regularne stosowanie. Najlepszą praktyką byłoby, gdyby wszystkie czynności związane z oczyszczaniem i kontrolą nadzorował wolontariusz lub członek personelu.

Poniżej przedstawiono dalsze szczegółowe zalecenia dotyczące żeglarstwa rekreacyjnego, w szczególności małych jednostek pływających, które przewożone są na przyczepach, takich jak bajboty i łódzie hybrydowe, odpowiadające zasadom „Sprawdź, oczyść, wysusz”:

Na wodzie

- ✓ Jeśli to możliwe, unikaj przepływania przez rośliny wodne i wodorosty łodzią żaglową lub motorową. W wyniku tego rośliny mogą zostać rozdrobione i rozprzestrzenić się szybciej. Jeśli do kadłuba lub śruby napędowej przyczepią się inwazyjne gatunki obce, mogą one przemieścić się do innego obszaru.
- ✓ Jeśli łódź trzymana jest na wodzie, ale przez pewien czas nie jest używana i znajduje się w jednym miejscu, wyjmij śrubę napędową z wody, jeśli to możliwe, aby zminimalizować ryzyko dostania się inwazyjnych gatunków obcych do silnika. Używaj łodzi regularnie, aby zapobiec porastaniu kadłuba i silnika.
- ✓ Jeśli używałeś kotwicy, przed zwinięciem zmyj zarówno kotwicę, jak i łańcuch.
- ✓ Wszelkie konstrukcje lub sprzęt, taki jak pontony, pale i boje, które przez pewien czas były zanurzone w wodzie, również zwiększają ryzyko rozprzestrzenienia się inwazyjnych gatunków obcych, dlatego też należy zachować szczególną ostrożność podczas przenoszenia ich lub używania.

Po użyciu

- ✓ Gdy łódź znajduje się na lądzie, usuń cały widoczny materiał pochodzenia roślinnego i zwierzęcego i wyrzuć go do kosza.
- ✓ Słodką wodą umyj wszystkie części łodzi, które pozostawały w kontakcie z wodą (w tym opony zaburtowe, opony przyczepy oraz opony wózka/pojazdu). Zwróć uwagę na wszelkie szczeliny. Czystą, słodką wodą spłucz silniki zaburtowe przed opuszczeniem akwenu za pomocą odpowiedniego sprzętu, słuchawek do płukania silnika lub zgodnie z zaleceniami producenta.
- ✓ Usuń całą wodę z łodzi, w tym z zęb. Silniki umieść w pozycji pionowej w dół i poczekaj, aż woda całkowicie z nich wypłynie.
- ✓ Umyj i wysusz cały sprzęt, odzież i obuwie. Ważne, aby suszenie trwało możliwie najdłużej, ponieważ niektóre inwazyjne gatunki obce mogą przetrwać przez ponad dwa tygodnie w warunkach wilgotnych.

- ✓ Jeśli w obrębie akwenu brak jest urządzeń do mycia słodką wodą, umyj łódź, usuń z niej wodę i wysusz przed wpłynięciem na inny zbiornik wodny.
- ✓ Dopilnuj, aby popłuczyny lub woda usunięta z łodzi po użyciu nie przedostała się do innego zbiornika wodnego.

Przechowywanie łodzi na lądzie

- ✓ Łodzie i silniki zaburtowe przechowuj w miejscu, w którym woda z łodzi nie ma możliwości przedostania się do zbiornika wodnego (np. kanalizacji, kanałów lub rzek).
- ✓ Silniki umieść w pozycji pionowej w dół, aby usunąć z nich wodę.
- ✓ Wszelki materiał pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego znaleziony w pokrowcach na śrubę napędową lub na innym sprzęcie wyrzuć do kosza na odpady ogólne.

Stosowanie środków przeciwporostowych i czyszczenie na wodzie

W przypadku łodzi, takich jak jachty i łodzie motorowe, które zazwyczaj znajdują się długo na wodzie, podejście „Sprawdź, oczyść, wysusz” może okazać się niepraktycznym sposobem zapobiegania rozprzestrzenianiu się wodnych inwazyjnych gatunków obcych. Chociaż gatunki te nie zawsze występują w zanieczyszczeniach biologicznych, okazuje się, że ograniczenie zanieczyszczeń biologicznych minimalizuje ryzyko ich rozprzestrzenienia się.

Odpowiedni system powłok przeciwporostowych oraz właściwa konserwacja to najlepsze sposoby zapobiegania gromadzeniu się zanieczyszczeń biologicznych w przypadku łodzi trzymanyh na wodzie. Wyciągnięcie łodzi z wody, oczyszczenie oraz nałożenie powłoki przeciwporostowej raz w roku sprawi, że kadłub łodzi będzie utrzymany w czystości, a także przyniesie korzyści dla środowiska, w tym zarówno poprzez zapobieganie rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych, jak również poprzez ograniczenie zużycia paliwa.

Dobór systemu powłok przeciwporostowych zależy od profilu eksploatacji. Odpowiednią powłokę przeciwporostową należy dobrać po zasięgnięciu porady eksperta oraz z uwzględnieniem częstotliwości nakładania powłok, przeznaczenia łodzi, jej lokalizacji i rodzaju oraz wszelkich wymagań prawnych obowiązujących w kraju, w którym jest używana. Ważne jest, aby pamiętać, że środek przeciwporostowy może okazać się nieskuteczny wobec pewnych gatunków występujących w niektórych obszarach. Uważa się na przykład, że niektóre rodzaje środków przeciwporostowych są nieskuteczne wobec zanieczyszczeń biologicznych racie zmienną (Weissert, 2013). Dlatego też w miarę możliwości należy łączyć stosowanie odpowiedniej powłoki przeciwporostowej z właściwą konserwacją, czyszczeniem na wodzie oraz podejściem „Sprawdź, oczyść, wysusz”. Im częściej korzysta się z łodzi, tym mniejsze nagromadzenie gatunków i tym wyższa skuteczność każdego środka przeciwporostowego. Regularne korzystanie z łodzi w okresie letnim/wegetacyjnym pozwala na ograniczenie poziomu zanieczyszczeń.

Stosowanie środków przeciwporostowych jest z natury bardzo toksyczne dla organizmów wodnych. Po zakazaniu stosowania tributyllocyny (TBT) większość środków przeciwporostowych jest obecnie produkowanych na bazie miedzi lub cynku. Dostępne biocydy są uregulowane przepisami europejskimi i krajowymi; dokonując jednak oceny tych produktów należy zachować równowagę między ich toksycznością a skutecznością zwalczania zanieczyszczeń biologicznych, w szczególności wodnych inwazyjnych gatunków obcych.

Niektóre związki występujące w środkach przeciwporostowych mogą przedostać się do środowiska wskutek wymywania lub podczas usuwania farby i tym samym gromadzić się w organizmach, tworzyć skupiska w osadach, docierając do gatunków dzikiej flory i fauny na coraz wyższych szczeblach łańcucha pokarmowego. Właściciele łodzi mogą odegrać istotną rolę w zapobieganiu przedostawaniu się skupisk takich resztek do wody, stosując się do następujących zaleceń stanowiących najlepsze praktyki.

Usuwanie środka przeciwporostowy:

- ✓ Wybierz przystań, klub lub stocznię posiadającą instalację czyszczącą strumieniem wody, która zbiera pozostałości oraz popłuczyny lub zapobiegij przedostawianiu się resztek środka przeciwporostowego do wody poprzez zastosowanie brezentu;
- ✓ Użyj bezpyłowej szlifierki próżniowej lub ścierania na mokro, aby ograniczyć wytwarzanie toksycznego pyłu i chronić zdrowie użytkowników;
- ✓ Używając pali do ścierania należy zetrzeć tylko zanieczyszczenia, nie zaś znajdującą się pod nimi farbę – uważaj, aby stara lub nowa farba nie dostała się do wody;

Nakładanie środka przeciwporostowy:

- ✓ Wybierz dostosowany do terenu i przeznaczenia łodzi rodzaj środka przeciwporostowego o możliwie najniższej zawartości biocydów i miedzi – zasięgnij porady lokalnego dostawcy sprzętu żeglarskiego. Jeśli to możliwe, użyj farb wodnych lub farb o niskiej zawartości lotnych związków organicznych lub rozważ użycie mniej szkodliwych farb gruntowych, takich jak farba winylowa, silikonowa lub teflonowa, które są odpowiednie w przypadku systemów oczyszczenia kadłuba na wodzie;
- ✓ Nałóż odpowiednią ilość wymaganego środka przeciwporostowego i nie rozlej go – w trakcie nakładania użyj arkusza do zbierania kropeł;
- ✓ Zużyte pędzle, wałki i tace oraz puste puszkę po środku przeciwporostowym usuń jako odpady niebezpieczne.

Oczyszczanie łodzi najlepiej jest zawsze prowadzić z dala od wody, w miejscu, w którym możliwe jest skuteczne zebranie odpadów i ich prawidłowe usunięcie. Oczyszczanie na wodzie może być jednak skutecznym środkiem tymczasowym.

Oczyszczanie na wodzie może być odpowiednie do usuwania drobnych zanieczyszczeń, przede wszystkim, gdy łódź trzymana jest na wodzie krócej niż rok i nie korzystano z niej często, wskutek czego mogły nagromadzić się na niej zanieczyszczenia biologiczne.

Szczególną uwagę należy zwrócić na oczyszczanie łodzi na wodzie przed długimi rejsami, jeśli niemożliwe jest przeprowadzenie oczyszczania poza wodą. Pomoże to zapobiec przemieszczeniu inwazyjnych gatunków obcych na duże odległości, na przykład z jednego kraju do drugiego. Usuń wszelkie potencjalne inwazyjne gatunki obce *in situ* w porcie macierzystym zanim zostaną one przemieszczone w inne miejsce.

Przed przystąpieniem do oczyszczania na wodzie należy zasięgnąć informacji u władz lokalnych na temat wszelkich przepisów dotyczących oczyszczania kadłubów łodzi na wodzie i/lub odprowadzania środków chemicznych do wody. W niektórych przystaniach dostępne są systemy oczyszczania wodą albo proces ten może być przeprowadzony ręcznie:

- ✓ Zastosuj mało inwazyjne techniki, aby zminimalizować zarówno uwalnianie substancji toksycznych z wszelkich powłok przeciwporostowych, jak i degradację systemu powłok przeciwporostowych;
- ✓ Uważaj, aby nie zubożyć systemu powłok przeciwporostowych, który następnie szybko uległby ponownemu zanieczyszczeniu: nie należy stosować oczyszczania na wodzie, aby opóźnić wyciągnięcie łodzi z wody i tym samym przekroczyć określoną żywotność powłoki. Wiele śródlądowych łodzi rekreacyjnych (wąskich łodzi, łodzi motorowych i barek) nie posiada żadnej powłoki przeciwporostowej – w takich przypadkach istnieje zatem mniejsze ryzyko zanieczyszczenia organizmów wodnych toksynami wskutek oczyszczania kadłuba;
- ✓ Z łodzi towarzyszącej możesz użyć gąbki do usunięcia możliwie jak największej ilości materiału. Do usunięcia materiału możesz ewentualnie użyć szczotki z długą rączką z pontonu lub łodzi;
- ✓ Zbierz materiał do wiadra lub torby i wyrzuć go na lądzie, o ile jest to możliwe.